

14. Роменець В.А. Історія психології XVII ст. / В.А.Роменець. – К.: Вища школа, 1990. – 365 с.
15. Спиноза Б. Избр. произведения / Б.Спиноза. Избр. произв.: в 2-х т. – М.: Госполитздат, 1957. – Т. 2. – 727 с.
16. Философский словарь. – 3-е изд. / Под ред М.М.Розенталя. – М.: Политздат, 1975. – 496 с.
17. Шинкарюк А.І. Розвиток психомоторики і психіки: Проблема активності та свободи / А.І.Шинкарюк. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2002. – 200 с.
18. Шинкарюк А.І. Психомоторно-рівнева структура активності та свободи суб'єкта / А.І.Шинкарюк. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2005. – 448 с.
19. Ярошевский М.Г. О диалектике психологического познания / М.Г.Ярошевский. – 1980. – № 2. – С. 5-19.
20. Ярошевский М.Г. История психологии. – 3-е изд., дораб. / М.Г.Ярошевский. – М.: Мысль, 1985. – 575 с.

In the article the achievement of philosophy that ensured the creation of preconditions introduction experiment in psychology. The features of psychological understanding of correlation and motility in the history of philosophy.

Keywords: history of philosophy, psychology experiment, body and soul, muscle movements, psyche.

Отримано: 22.02.2011

УДК 159.964.2:159.92-055.26

О.І.Шишак

МАТЕРИНСЬКА ІДЕНТИФІКАЦІЯ З НЕМОВЛЯМ ЯК КОНСТРУКТ ДЛЯ ЕМПІРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Стаття присвячена обґрунтуванню та операціоналізації поняття материнської ідентифікації з немовлям, описано модель її функціонування, а також запропоновано алгоритм емпіричного дослідження. Материнська ідентифікація трактується як складний інтрапсихічний процес, що починається з реєстрації дитячого сигналу, полягає в співвіднесенні його з ключовими репрезентаціями власної пам'яті,

завершується конструюванням особистісно значимого образу немовляти і взаємодії з ним. Дослідження ідентифікації здійснено через аналіз закономірних співпадінь образу немовляти, власного материнського Я з імпліцитними ментальними репрезентаціями об'єктних стосунків її внутрішнього світу.

Ключові слова: материнська ідентифікація, залежність немовляти, сенситивності, мнестична робота матері, ментальні репрезентації, об'єктні відносини, проекція і атрибуція.

Стаття посвячена обоснованию и операционализации понятия материнской идентификации с младенцем, описана модель ее функционирования, а также предложен пошаговый алгоритм эмпирического исследования. Материнская идентификация определяется как сложная интрапсихическая активность, начинающаяся с регистрации сигнала ребенка, и заключается в его соотношении с ключевыми репрезентациями собственной памяти, завершаясь конструированием личностно значимого образа взаимодействия с младенцем. Исследование проводилось посредством поиска закономерных совпадений образа ребенка, собственного материнского Я и репрезентаций объектных отношений матери, принадлежащих ее внутреннему миру.

Ключевые слова: материнская идентификация, зависимость младенца, сенситивность, мнестическая работа матери, ментальные репрезентации, объектные отношения, проекция и атрибуция

Теоретичне підґрунтя концепту материнської ідентифікації можна узагальнити в трьох основних тезах, що ґрунтуються на синтезі різномірних ідей, напрацьованих в рамках психоаналізу та когнітивної психології і які стосуються механізму ідентифікації та природи материнсько-дитячого емоційного зв'язку.

1. Переживання мамою свого зв'язку з немовлям включають свідомі та позасвідомі, когнітивні та афективні компоненти складної ментальної діяльності жінки, скерованої на пристосування до залежності дитини та ідентифікацію в своєму новому материнському статусі. Ці переживання напряду визначають ідентифікаційний процес в діаді, тобто прийняття та "обробку" мамою поточних психоемоційних станів дитини [5; 8; 10]. Ключовим поняттям в концепції материнської ідентифікації є абсолютна залежність, що впливає з нейрофізіологічної неспроможності новонародженого немовляти до саморегуляції: підтримувати уважність, опановувати позитивне і негативне збудження в ситуації гіперстимуляції та зупиняти свою поведінку [16].

2. В цьому контексті ідентифікація належить до самих ранніх комунікаційних процесів у діаді, коли мама і дитина ще є одним цілим, і мама слугує їй "другим Я", здійснює замість неї окремі регуляторні функції – передусім заспокоєння. Мамина ідентифікаційна реакція на

рівні погляду, жесту, вокалізації, орієнтації, дотику спрацьовує як ментальна рамка для того, щоб зареєструвати недиференційоване збудження дитини, розпізнати його як певного роду переживання і утримати його наростання в допустимих межах [4; 6; 10].

3. Ідентифікаційні розлади можна зрозуміти, виходячи з механіки самого процесу ідентифікації. За Z.Freud, ідентифікація трансформує зовнішній об'єкт у внутрішній, що уможлиблює подальше розгортання подій в інтрапсихічному вимірі [11; 16]. Це означає, що інтуїтивне розуміння мамою афективного стану немовляти і пошук оптимального відгуку відбувається через складний ментальний діалог з його внутрішнім образом. Складність полягає в подвійному вимірі ідентифікації, що здійснюється одночасно по горизонталі та по вертикалі. Якщо горизонталь стосується безпосереднього сприймання взаємодії з немовлям, то вертикальна вісь передбачає інтенсивну роботу пам'яті і доступ до її імпліцитного процедурного матеріалу [3; 11]. На нейрональному рівні відбувається дзеркальний резонанс: образ немовляти, як його мама сприймає тут і тепер, апелює до відповідної репрезентації її власного дитячого Я [7]. Така регресія привносить в реальні взаємини з немовлям паралельний контекст маминого минулого і реферує всі дитячі сигнали до її особистих переживань дочірньо-материнських стосунків [4; 8; 10; 12; 15]. Материнські переживання відношення до немовляти, таким чином, зв'язують історію 3 поколінь [8].

Далі в рамках процедури операціоналізації здійснено аналіз словникових визначень ідентифікації в пошуках наймісткішого формулювання, яке б могло охопити викладені вище структурні та динамічні аспекти досліджуваного феномена. В результаті обрано дефініцію, запропоновану в словнику глибинно-психологічних термінів A.Samuels, B.Shorter, F.Plaut [13]. Згідно з нею, ідентифікація є несвідомою тенденцією переживати, думати і поводитись так, ніби два різні образи абсолютно тотожні одне одному, при чому обидва можуть перебувати в сфері психіки чи ззовні, або ж один може репрезентувати внутрішній об'єкт, а інший – зовнішній. В контексті материнської ідентифікації мова йде про адаптацію образу немовляти у внутрішньому репрезентаційному світі мами через співвіднесення його з базовими образами її власної пам'яті, імпліцитними та експліцитними, що мають пряме відношення до досвіду залежності і материнської опіки. Йдеться про мамині репрезентації ранніх об'єктних стосунків [15].

Нижче запропоновано авторську модель материнської ідентифікації, що включає обидва виміри стосунків – реальний та минулий – для їх співставлення. В такий спосіб, на нашу думку,

мама отримує розуміння поточних сигналів немовляти і дізнається, якого саме відгуку воно потребує. Горизонтальна частина моделі опирається на схему функціонування діадного резонансу В.Якел [9].

Пунктирними лініями на рисунку 1 позначено два виміри материнсько-дитячих стосунків – зв'язок з власною дитиною в теперішньому та зв'язок з власною мамою в минулому; ідентифікація передбачає інтрапсихічний аспект цього зв'язку, сполуку репрезентацій, тож позначається суцільними прямими між колами.

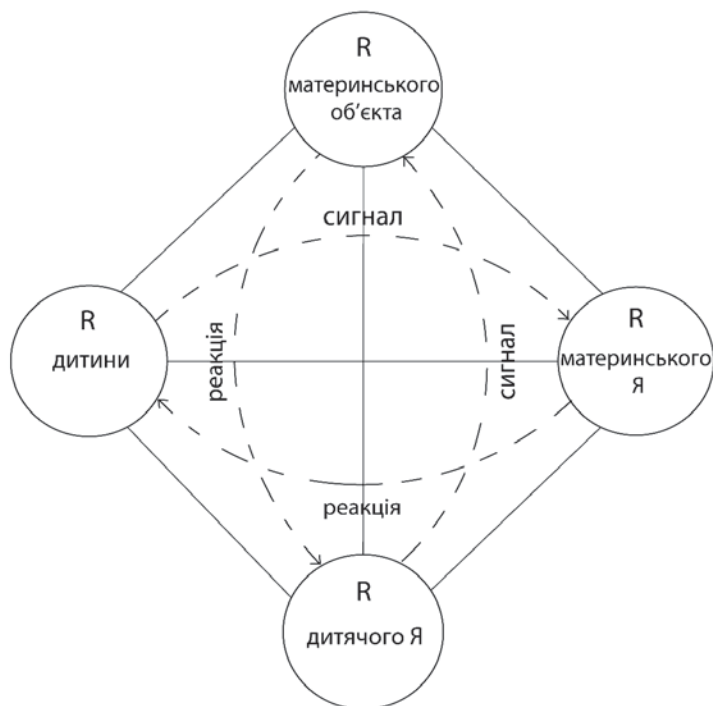

Рис.1 Модель материнської ідентифікації

Отже, у даній моделі материнська ідентифікація з немовлям трактується як процес відгуку на сигнал немовляти, що здійснюється завдяки складній внутрішній мнестичній роботі матері. Емпіричне дослідження ідентифікації, відтак, стає можливим через пошук і аналіз закономірних співпадінь образу немовляти, а також образу власного материнського Я, якими мама більш чи менш довільно оперує, з імпліцитними ментальними репрезентаціями об'єктних стосунків, що належать до її внутрішнього світу, різного походження і строку давності.

Особливістю запропонованої робочої моделі є те, що вона висуває на передній план поняття ментальної репрезентації. В цьому сенсі вона відповідає контексту сучасних ідентифікаційних студій, оскільки їх методологія значною мірою ґрунтована на апеляції до внутрішніх образів (ментальних репрезентацій) [7; 14]. (В даній статті поняття репрезентації вживається синонімічно з поняттям образу задля спрощення, хоча для коректності варто зазначити, що поняття образ зазвичай використовують в контексті зерцепції, а репрезентація стосується складнішої, ментально опрацьованої структури, в якій зафіксувався сприйнятий досвід).

Ментальні репрезентації, вслід за А.Юусе, трактовані нами як початково тілесні, передсимволічні сенсомоторні ментальні структури немовляти, утворені з досвіду повторюваних паттернів інтеракцій у діаді. В подальшому вони символізуються, нарощують психічний матеріал (фантазії, бажання, страхи, почуття та їх компромісні витвори), виходячи з розвитку емоційних і когнітивних компетенцій дитини, структуруються як унікальний репрезентаційний світ і визначають її інтерперсональні очікування в стосунках [10].

Щодо вітчизняної науково-психологічної традиції, то максимально наближеним по змісту є визначення внутрішнього образу як сукупності відчуттів, сприймань, уявлень і характерних способів дії по відношенню до себе та до іншої людини, подане як інтегральне в атласі людини під редакцією А.А.Реана [1].

На сьогодні над систематичним емпіричним вивченням ментальних репрезентацій працює понад 10 потужних дослідницьких груп, очолюваних S. Blatt, P. Fonagy, L. Mayes, M. Mayman, A. Slade, D. Urist, J. McDevitt, G. Moran та ін. [14]. Вони охоплюють різні аспекти, пов'язані з проблемою інтерналізації – особистість, її розвиток, психопатологію, близькі стосунки та терапевтичний процес (зокрема явище переносів і контрпереносів). Їх робота довела успішність застосування емпіричних методів для дослідження таких базових психоаналітичних концептів, як репрезентація Я та репрезентація об'єкта. При цьому домінує установка на поєднання психоаналітичного способу осмислення з можливостями головних парадигм емпіричної психології, передусім когнітивізму, теорії прив'язаності, нейробіології та соціальної психології. Звідси суміжні терміни – когнітивно-афективні схеми, ментальні карти, репрезентації генералізованих інтеракцій, внутрішні робочі моделі стосунків тощо [7].

Виходячи із зазначених дослідницьких традицій, репрезентація операціоналізується як вербальне або невербальне вираження

певного аспекту Я в стосунках з об'єктом. При цьому вона відрізняється ступенем диференціації по осі Я-об'єкт, комплексності, артикульованості і придатності до рефлексивного осмислення людиною. Вона може містити виключно сенсомоторну інформацію або ж включати супутні мотиваційно-емоційні стани, а також інкорпорувати комплексну поведінку, чи навіть реципрокні і скоординовані компоненти стосунків із вказівкою на характерологічні риси себе та (чи) об'єкта [14].

Існує дві методичні стратегії доступу до ментальних репрезентацій, побудовані на двох вимірах реляційного знання. Перша – через психологічні дії, тобто біхевіорально орієнтована, друга – через психологічні слова, тобто скерована на виявлення репрезентацій з безпосереднього наративу переживань. Варто коротко означити обидві перед тим, як добирати методичний інструментарій для дослідження.

1. Обсервація ментальних репрезентацій на біхевіоральному рівні (вираження через дію).

Дана стратегія спрямована на безпосередню комунікацію між партнерами в її процедурному аспекті. Звідси методології для обстеження інтеракційного діалогу-дії – пряма (відео)обсервація в природній або експериментально сконструйованій ситуації з опорою на специфічні q-sets. Сюди можна віднести такі популярні методики, як The Strange Situation (M.Ainsworth), The Still Face Procedure (E.Tronick), Maternal Behavior Q-sets (Pederson-Moran). В контексті материнсько-дитячих стосунків фокусом є сензитивність мами до поточних сигналів дитини, яка виражається у швидкій і результативній реактивності, що забезпечує модуляцію поточного афекту дитини [6]. В такий спосіб вдається також виокремити особливі зони материнсько-дитячих стосунків, у яких мама губить здатність до відгуку або його адекватність, а стан дитини залишається не відрегульованим. Відеозйомка допомагає простежити, як в процес фасціальної, вегетативної чи вокальної ідентифікації мами з немовлям раптом втручається привнесена з іншого досвіду процедурна репрезентація, і саме вона лежить в основі неадекватної материнської реакції [4]. З боку дитини обстежуються поступ і якість процесів інтерналізації з огляду на специфіку материнської практики та її вроджені нервово-психічні властивості [4; 10].

Означений підхід ставить питання про те, що і як відбувається на процедурному рівні між мамою і немовлям, коли в їх контакт бракує сатисфакції, які специфічні процедурні репрезентації мама пропонує дитині до інтерналізації.

2. Виявлення ментальних репрезентацій через процес менталізації (вираження у (не)вербальних описах).

Йдеться про унікальну психологічну здатність людини вкладати сенс у поведінку, шукаючи для неї мотивації в ментальних станах (почуттях та думках). Без даного процесу менталізації, згідно з Р. Fonagy [8], людська поведінка сприймалася б як безглузда або випадкова. Відтак, важливо, як мама менталізує свої стосунки з немовлям (переживає, асоціює, пояснює, рефлексує), яка історія в її уяві розгортається між ними, який суб'єктивний сенс мама вкладає в обмін найпростішими діями, наприклад, коли висмикує дитині сосок з рота. Оскільки комплексне значення теперішнім стосункам надає минулий досвід, то переживання мамою поточного контакту з немовлям впирається в той суб'єктивний висновок, який вона зробила з особистої історії материнсько-дитячих стосунків і який наратив сконструювала довкола них. Відтак, методологічна задача полягає в тому, щоб по-перше, виявити, як мама схильна репрезентувати власний дитячий досвід, по-друге, відстежити, якими репрезентаціями своєї дитячої історії мама імпліцитно оперує, коли трактує певні прояви дитини і обирає ту чи іншу дію (поведінку) у відповідь, і, по-третє, виокремити особливі зони досвіду, в яких ідентифікація образу дитини з репрезентаціями минулих стосунків спотворює мамину перцепцію поточних дитячих сигналів і порушує її сенситивне реагування. Звідси фокус на механізми атрибуції (приписування немовляті репрезентацій іншої значимої особи) та проєкції (приписування немовляті власних інтроєктів), які утруднюють спроможність мами об'єктивно вербалізувати той спосіб, в який вона чинить вплив на дитину і описувати, яким чином дитина, в свою чергу, впливає на неї саму [8; 10; 12; 15].

Складність такого підходу полягає в тому, що репрезентації не завжди надаються людині до прямого усвідомлення і об'єктивної декларації, а радше є імпліцитними і потребують особливих способів встановлення. Тому більшість досліджень надає перевагу проєктивним методам або глибинним інтерв'ю зі специфічними вимірами аналізу – тематичним, лінгвістичним, наративним. Наприклад, Social Cognition and Object Relation Scale (Westen, 1991) призначена для аналізу історій у відповідь на стимульні картки ТАТ з перспективи поєднання когнітивного та інтеракційного підходу в соціальній психології і дає можливість оцінити афективний тон і афективну залученість змальованих персонажів, комплексність і соціалізованість їх характерів. Adult Attachment Interview (M.Mein) натомість оцінює якість розповіді про власний досвід стосунків за критеріями когерентності, відкритості, послідовності та ін., а шкали Object Relation Inventory (S.Blatt, 1991) розроблені для

структурного аналізу самоопису та опису значимих інших (доброзичливість, артикульованість, диференційованість, комплексність, рефлексивність репрезентацій як вираз їх зрілості) і апелюють до принципів теорії Ж. Піаже. Отже, емпіричні методи дають можливість оцінити з одного боку якість репрезентаційного світу (зрілість, структурну і динамічну особливість), а з іншого також висвітлити зміст основних репрезентацій, якими людина оперує (наприклад, з точки зору залежності-незалежності, контролю – уникання, теплоти – ворожості, пошуку – надання підтримки, емоційного включення – байдужості тощо) [7; 14].

З двох описаних підходів до дослідження репрезентацій – через процедурний та через ментальний рівень – для діагностики материнської ідентифікації доречно користуватися обома, однак з відмінними цілями. Так, дослідження на процедурному рівні унаочнить здатність мами ідентифікуватись з проявами немовляти, а також покаже характер взаємодії, коли ідентифікаційний процес порушується. Натомість дослідження із застосуванням другого підходу покаже, як саме мама переживає свій зв'язок з немовлям, в яких образах репрезентує свою взаємодію з ним, до яких власних ранніх ідентифікацій неусвідомлено апелює, якщо має місце дефіцит чутливості або неадекватне реагування на сигнали.

Підсумовуючи наведені роздуми, можна стверджувати, що в методологічному сенсі дослідження материнської ідентифікації полягає в тому, щоб з'ясувати, як мама ідентифікує образ немовляти в своєму внутрішньому репрезентаційному світі і як відбуваються подальші ідентифікації між самими репрезентаціями. Саме в такий спосіб можна буде зрозуміти суть переживань материнсько-дитячого зв'язку і з'ясувати їх особливості у випадку розладів материнської прив'язаності та комунікації в діаді.

Для цього крок за кроком потрібно виявити:

- якими образами немовляти мама типово оперує в щоденній взаємодії (в змістовому і якісному аспекті) та як вони змінюються з часом;
- яким чином відбувається репрезентація світу в перші місяці материнства: які найважливіші за змістом репрезентації себе та об'єктів актуалізуються і наскільки регресивне забарвлення вони мають (якісний аспект);
- як в наявний набір репрезентацій вписується образ(и) дитини;
- які стали ідентифікаційні мости між репрезентаціями встановлюються.

На цій методологічній основі можна здійснювати підбір інструментів для дослідження материнської ідентифікації з

немовлям в залежності від конкретних цілей дослідження. Залишилось додати, що оскільки афективна зарядка образу дитини є справою часу (вона починається з першими поштовхами дитини в утробі і потребує кілька місяців, поки материнські рольові функції не набудуть індивідуальної специфіки на фоні переживання рольового комфорту) [15], то мова йде швидше про ідентифікаційні тенденції або повторювані тренди, що з часом виокремлюються в сталу і передбачувану закономірність. Звідси доцільність лонгитюдного плану дослідження з великою кількістю зрізів. Первинні дані, відтак, відобразатимуть складний, нелінійний та нерівномірний рух жінки від нормативної післяпологової регресії та кризи ідентичності через становлення ідентифікаційних процесів до об'єктивної емпатії. Оскільки феномен материнської ідентифікації ґрунтується на унікальному досвіді жінки і є його креативним синтезом, то його можна відстежити виключно в глибині індивідуального прояву, а також з точки зору стійкості та в динамічній перспективі, і саме дизайн поздовжніх зрізів забезпечить достатню об'ємність даних в межах одного досліджуваного випадку й відобразить їх у вигляді кривих. Тільки після встановлення закономірностей в індивідуальному контексті, з'явиться можливість для їх співставлення і аналізу в груповому форматі. При цьому пріоритет має бути за технологіями, що схоплюють специфіку і розкривають сутність нелінійних процесів.

Список використаних джерел

1. Психология человека от рождения до смерти. Психологический атлас человека / под. ред. А.А.Реана. – М.: АСТ, 2010. – 661 с.
2. Раджабова С.Ш. Возможности пізнання феномена ідентифікації / С.Ш. Раджабова // Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / за ред.. С.Д. Максименка. – К.: Главник, 2007. – Т. 10. – Вип. 1. – С. 221-226.
3. Antze P. The Other Inside: Memory as Metaphor in Psychoanalysis / P.Antze // Regimes of Memory / ed. S. Radstone and K. Hodgkin, – London: Routledge, 2003. – pp.96-113.
4. Beebe, B. Mother-Infant Research Informs Mother-Infant Treatment / B. Beebe // Psychoanalytic Study of the Child. – 2005. – Vol. 58. – New Haven, CT: Yale University Press. – pp. 7-46.
5. Bergman A. Love, Admiration and Identification: On the Intricacies of Mother-Daughter Relationships / A.Bergman, M.F.Fahey // In The Mother-Daughter Relationship: Echoes Through Time / ed. G.H.Fenchel. – Northvale, NJ: Jason Aronson, 1998. – pp. 7-28.

6. Crandell L.E. Dyadic synchrony in parent-child interactions: a link with maternal representations of attachment relationship / L.E. Crandell, H.E. Fitzgerald, E.E. Whipple // *Infant Mental Health Journal*. – 1997. – Vol.18. – pp.247-264.
7. Geller J. Research-Informed Reflections on the Processes of Introjection and Identification / J. Geller // *JAPA*. – 2003. – Vol. 54:1. –pp. 59-66.
8. Fonagy P. Measuring the Ghosts in the Nursery: An Empirical Study of the Relation Between Parents' Mental Representations of Childhood Experiences and Their Infants Security of Attachment / P. Fonagy, M. Steele, G. Morgan et al. // *JAPA*. – 1993. Vol. 41:4. – pp. 957-989.
9. Jakel B. Bipolar Self: body psychotherapy, spirituality and bonding – searching for identity / B.Jakel // *International Journal of Psychotherapy*. – 2001. – Vol.6, Number 2. – Carfax Publishing, London, UK
10. Joyce A. The parent-infant relationship and infant mental health / A. Joyce // *In The Practice of Psychoanalytic Parent-Infant Psychotherapy* / ed. T.Baradon, C.Broughton, I.Gibbs et al. – London: Routledge, 2005. – pp. 5-24.
11. Mapping Out the Internal World / E. Berberich, A. Bergman, P.L. Janssen, H.C. Meyers // *In The Internal Mother* / ed. S.Akhtar, S.Kramer, H.Parens, – Northvale, NJ: Jason Aronson, 1996. – pp. 93-114.
12. Pine F. A Note on Some Microprocesses of Identification / F. Pine // *Psychoanalytic Study of the Child*. – 2006. – Vol. 58. – New Haven, CT: Yale University Press. – pp. 190-201.
13. Samuels A. A critical dictionary of Jungian analysis / A. Samuels, B. Shorter, F. Plaut. – New York: Routledge & Kegan Paul, 1986. – p.170.
14. Shahar G. Representations in Action / G. Shahar // *Psychoanalytic Study of the Child*. – 2004. – Vol. 58. – New Haven, CT: Yale University Press. – pp. 261-293.
15. Slade A. Minding the Baby / A. Slade // *Psychoanalytic Study of the Child*. – 2005. – Vol. 58. – New Haven, CT: Yale University Press. – pp. 74-100.
16. Tyson P. Object Relations, Affect Management, and Psychic Structure Formation: The Concept of Object Constancy / P. Tyson // *Psychoanalytic Study of the Child*. – 2003. – Vol. 58. – New Haven, CT: Yale University Press. – pp. 190-201.

The article is designed to prove and operationalize the maternal identification concept, depict its functional model and provide a step-by-

step algorithm of its empirical research. Maternal identification is defined as the complex intrapsychic activity, which begins with the registration of the baby's current cue, then the memory approval process is taking place, and it ends up with the constructing of the very subjective, personally meaningful, affective-laden image of the mother – baby interactions. Empirical investigation can be realized through the analysis of characteristic correspondence between the baby image in the mother's mind, the image of her own maternal Self and the implicit object relation representations, which belong to mother's internal world, have different origins in time and are actually applied in the mother's attitude to the baby.

Keywords: maternal identification, infant dependency, sensitivity, mother's mental work, mental representations, object relations, projection and attribution.

Отримано: 19.02.2011

УДК 159. 922

І.І.Штих

Роль психічних станів та цільових настановлень учнів у процесі навчальної взаємодії

У статті розкривається сутність психічних станів і настановлень як психологічних категорій та показано їх роль у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи; наведено результати досліджень.

Ключові слова: навчальна взаємодія, психічний стан, фізіологічний, психічний, когнітивний, поведінковий рівні психічного стану, цільове настановлення, атитюд, афективні, конативні та когнітивні складові настановлення.

Раскрывается сущность психических состояний и целевых установок как психологических категорий, показана их роль в учебно-воспитательном процессе общеобразовательной школы, приведены результаты исследований.

Ключевые слова: учебное взаимодействие, психическое состояние, физиологический, психический, когнитивный, поведенческий компоненты психических состояний, целевая установка, аффективные, конативные, когнитивные составляющие установок.